

LESBRIEF

Koning van Katoeren

Een vertelvoorstelling van Eric Borrias

In deze lesbrief vindt u een aantal tips en spelsuggesties rond de voorstelling Koning van Katoren van de bekende verhalenverteller Eric Borrias.

Het eerste gedeelte bevat algemene informatie over het verhaal, de verteller en wat een vertelvoorstelling is. Informatie die u kunt gebruiken voor de kinderen de voorstelling gaan zien. Daarna volgen tips voor de nabespreking en een aantal knutsel en spelsuggesties.

OVER HET VERHAAL

De Koning van Katoren is gebaseerd op het gelijknamige boek van de schrijver Jan Terlouw. Jan Terlouw was, naast schrijver, jarenlang politicus. Zeker in *Koning van Katoren* is die politieke betrokkenheid zichtbaar; de opdrachten van Stach verwijzen naar maatschappelijke thema's als milieuvervuiling, geluidsoverlast en de noodzaak om problemen samen aan te pakken. Maar bovenal is het vooral een lekker spannend verhaal.

Koning van Katoren gaat over de 17 jarige jongen Stach. Hij is geboren in de nacht dat de oude koning stierf en zes zure ministers de baas werden van Katoren. 17 jaar later is er nog steeds geen koning en Stach vindt het tijd dat er een nieuwe komt; hij wil koning worden. Dat laten de ministers niet zomaar gebeuren! Ze geven Stach zeven zware opdrachten voor hij koning kan worden in de hoop dat het zal mislukken.

Stach is slim en vastbesloten. De ene na de andere opdracht rondt hij succesvol af en de mensen in het land beginnen te geloven dat Stach echt de nieuwe koning wordt. Maar of de ministers dat zomaar laten gebeuren?

DE VERTELVOORSTELLING

Bij een vertelvoorstelling speelt 1 persoon het hele verhaal. In *De Koning van Katoren* is Eric alle personages. Hij is Stach, is alle ministers en alle mensen die Stach tegenkomt bij zijn opdrachten. Hij verkleedt zich niet tussendoor, maar door zijn stem te veranderen, net even anders te gaan staan of lopen, is het verhaal toch duidelijk te volgen en worden de kinderen helemaal meegenomen in het verhaal.

De voorstelling duurt 60 minuten. Iedere groep is anders en dus is iedere voorstelling anders.

DE VERTELLER

Eric Borrias is al jaren verhalenverteller. Hij bewerkte tal van kinderboeken tot succesvoorstellingen; *Scheepsjongens van Bontekoe*, *Brief voor de koning*, *Schateiland*, *ERIK* of het klein insectenboek enz. enz. Al die voorstellingen speelt hij nog steeds. Hij was al een paar keer te zien op TV en werkte mee aan een DVD over vertellen. Hij vindt het in zijn voorstellingen vooral belangrijk dat de kinderen plezier hebben, betreft ze ook actief bij het verhaal, gaat samen met de kinderen op avontuur in de voorstelling.

Op zijn website staan filmpjes van een andere voorstelling, waarin je dit duidelijk ziet.

www.verhalenverteller.nl

VOORAF

Het is handig om de kinderen voor te bereiden om wat ze gaan zien.

Soms gaan ze naar een andere school om samen met andere kinderen te gaan kijken.

Of de kinderen gaan naar een theater. Dan is het zeker goed om hier vooraf iets over te vertellen, te vragen. “Wie is er wel eens naar theater geweest? Wat heb je toen gezien?”

Vertel in het kort waar het verhaal over gaat.

Indien u het boek heeft, kunt u hoofdstuk 1 lezen.

- Wees max. 15 en min. 5 minuten voor aanvang aanwezig. Tenslotte kan het zijn dat er jassen opgehangen moeten worden, u de weg in een andere school moet zoeken enz.
- Zorg dat de kinderen vooraf naar de WC zijn geweest en vertel ook dat dat tijdens de voorstelling niet kan.
- Snoep en drinken horen niet tijdens de voorstelling.
- Praten is niet alleen vervelend voor de verteller, maar ook voor de kinderen die wel aandachtig zijn.
- Theater is geen TV of DVD, je kunt de verteller niet pauze zetten en je kunt ook tussendoor niet even wat anders gaan doen.
- Als er ouders meegaan, overleg dat vooraf met de verteller of de ouders welkom zijn. Ouders zitten niet bij de kinderen, maar achteraan. Mobiele telefoons zijn uit en de regels voor de kinderen gelden ook voor de ouders.
- Indien u foto's wilt maken, overleg het met de verteller.

Als de voorstelling is afgelopen wordt er geklapt om de verteller te bedanken.

De kinderen verlaten rustig, op aangeven van de leerkracht de zaal.

In het theater is het verstandig te wachten tot het zaallicht aan is.

Controleer bij vertrek of er geen spullen zijn achtergebleven.

NABESPREKEN

In een kringgesprek kunt u de voorstelling nabespreken.

- Weten de kinderen nog waar het verhaal over ging? Weten ze de opdrachten nog?

- Wat vonden ze spannend, wat vonden ze saai en waarom?

- Welk personage vonden ze leuk, spannend?

(Hier kun u de kinderen vragen dat personage uit te beelden. Vonden meerdere kinderen hetzelfde personage leuk/spannend, dan kan dit spel laten zien hoe verschillend je dezelfde persoon kunt spelen)

- Zijn er kinderen die naar aanleiding van de voorstelling het boek willen lezen? Waar zouden ze het boek kunnen vinden?

- Was de voorstelling alleen een spannend verhaal of ging het ook over dingen die de leerlingen zelf wel eens tegenkomen? Bijvoorbeeld in de krant, op TV of gewoon op school?

Koning van Katoren is natuurlijk een spannend verhaal, maar waar denk je aan bij De Vogels van Decibel? (lawaaioverlast), De granaatappelboom (de wapens in de wereld), De draak van Smook (luchtvervuiling) en Pantaar leert een lesje over iets voor een ander over hebben en niet alleen maar aan meer en meer spullen denken. Hebben de kinderen daar voorbeelden van?

Stach lost problemen op, omdat hij dat echt wil en volhoudt. In de politiek is dat vaak lastig. Hebben de kinderen voorbeelden van dingen die ze graag opgelost zouden zien, maar waar het maar niet wil lukken? Voorbeelden uit de buurt, de krant.

(Hier zouden de kinderen in groepjes een collage kunnen maken van krantenknipsels, tijdschriften e.d. rond de thema's uit het boek).

- Zeker een aardige vraag is: wat zou jij doen als je koning was? Wat zou je willen veranderen?

SPELSUGGESTIES

De verteller gebruikt weinig tot geen attributen, daardoor kan hij makkelijk van de ene naar de andere personage of scene wisselen.

- Verdeel de kinderen in 7 groepjes en vraag iedere groep op te schrijven wat ze nog van een bepaalde opdracht weten. Groepje 1 bijv. van de Vogels van Decibel, groepje 2, de draak van Smook enz.

Hierna gaan ze dat wat ze nog weten naspelen. Wat hebben ze hiervoor nodig?

Kostuums? Misschien, maar ze hebben gezien dat het ook alleen met je lijf en je stem kan.

Schrijf de opdrachten van Stach in volgorde op het bord en laat de kinderen, nadat ze kort geoefend hebben, in die volgorde het verhaal na spelen.

Is er een leerling die de hoofdstukken aan elkaar wil praten, de verteller zijn?

- In plaats van (of naast) het spel, kunnen de groepjes ook een stripverhaal tekenen van hun hoofdstuk. Zo ontstaat een lint van tekeningen waarin de voorstelling wordt naverteld. Aan de tekeningen is vaak goed te zien, welke onderdelen van de voorstelling de kinderen zijn bijgebleven, wat indruk heeft gemaakt.

Dit zijn soms heel andere dingen dan verwacht. Soms is een schijnbaar klein detail voor een kind de meest indringende herinnering.

Buitenspelen

- Decibelrace.

Een leerling is Stach, de andere zijn Vogels van Decibel.

Een tikspel, waarbij de leerlingen die vogels zijn rondrennen en gillen.

Als ze getikt zijn moeten ze blijven rennen, maar stil zijn.

Voor de tikker wordt het steeds lastiger om te weten wie er nog gilt.

Als de laatste vogel zijn stem kwijt is, is het spel afgelopen.

(Er kunnen ook meerdere kinderen Stach zijn en vogels die getikt zijn kunnen ook aan de kant)

-De granaatappelboom.

Maak hier een vangspel van, afhankelijk van eigen materialen en mogelijkheden.

Draak van Smook.

Baltikspel.

De draak heeft 7 koppen. 7 kinderen houden elkaars hand vast en vormen zo de 7 koppen van de draak. Er kunnen meerdere draken zijn. Stach (de tikker) moet proberen met een bal de middelste van de 7 te raken – zoals Stach in het verhaal. Alleen als de middelste geraakt is, is de draak verslagen.

-Schuifelende kerken van Uikumene.

Het ouderwetse maar o zo leuke “ de boom wordt hoe langer hoe dikker” , Een lang lint van kinderen die steeds dicht in elkaar draaien –als een spiraal-, waardoor ze uiteindelijk strak tegen elkaar staan en geen kant meer opkunnen. Net als de schuifelende kerken.

-Knobbelneuzen van Afzetterije.

Laat de kinderen zelf receptjes maken waarmee de neuzen te genezen zijn. Ongetwijfeld komen de meest afschuwelijke combinaties van pindakaas, groene zeep, ontbijtkoek enz. enz voorbij. Het kan bij opschrijven blijven, maar echt maken is leuker.

- Pantaar van Ekilibrië

De stad is gebouwd op een weegschaal.

- Evenwichtspelletjes.

Lopen met een ei op een lepel, een beker water op je hoofd. Een evenwichtsbalk.

-Een estafettespel, waarbij de leerlingen in groepjes zijn verdeeld.

Een leerling draagt " een weegschaal" Bijv. twee emmers aan een stok.

In de ene emmer zit iets, bijv. water. De andere emmer is leeg. Spelers moeten die emmer vullen, bijv. met water tot er balans is. Vervolgens moeten ze een parcours afleggen waarbij ze zo min mogelijk water morsen.

Andere mogelijkheid. De bakfiets van Pantaar. Er is een parcours dat moet worden afgelegd. Twee ploegen. Een leerling gaat bij de ander op de rug zitten (stach in de bakfiets van Pantaar). Aan het eind van het parcours wisselen ze (stach helpt Pantaar door de bakfiets te gaan trappen). De ploeg die het eerst weer terug is, heeft gewonnen.

- Een mikspel.

Geef de plaats van het kleine vuur van Pantaar aan. Bijv. een getekende cirkel op het schoolplein, een hoepel, een (rode) emmer. Ook hier kunnen meerdere groepjes en dus meerdere vuren worden gemaakt.

De kinderen staan op een bepaalde afstand en moeten " offers" (bijv. tennisballen of proppen papier) in het vuur gooien. Bedoeling is of zoveel mogelijk of zo snel mogelijk alle voorwerpen in het vuur te hebben.

Tenslotte

Het vertellen van verhalen is al zo oud als de mensheid en hopelijk hebben u en leerlingen door de voorstelling ervaren, dat ,ook in deze tijd van snel,snel en een overdaad aan beeld en geluid ,een goed verhaal nog altijd boeit.

Het prikkelt de fantasie en geeft ieder kind de ruimte zijn eigen beelden bij het verhaal te maken.

Zonder de meesters en juffen uit mijn lagere schooltijd, die zo prachtig en spannend konden vertellen, was ik misschien nooit verhalenverteller geworden.

Dus meesters en juffen van nu: lees voor, vertel verhalen.

Heeft u of uw kinderen vragen over de voorstelling, over vertellen? Mail me gerust.

Veel plezier!

Eric Borrias

www.verhalenverteller.nl

P.S. Koning van Katoren is ook een prima thema voor een schoolkamp én het verhaal is al heel wat keren als schoolmusical opgevoerd.

Een paar handige websites over vertellen en verhalen:

www.beleven.org

www.stichtingvertellen.nl

www.verteleens.eu